

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

HIRDETESEK

□ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyitlteri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.
 Gyakori hirdetők és a velünk
 összeköttetésben levő hird. iradók
 arányában részestülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.
 FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. NOVOTNY ERNŐ.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Vasárnapi munkaszünet.

Tulajdonképen nem a vasárnapi munkaszünetről, hanem a vasárnap megszenteléséről kellett volna ennek a rövid cikknek címet adni, mert ez a kérdés úgy alakult ki, hogy bármennyit tárgyalunk is a vasárnapi munkaszünetről, mindig csak az a célunk, hogy a vasárnapot igazi ünneppé tegyük, azt megszenteljük. Valamikor, amikor még a Baross-féle törvényről nem tudtak az emberek, a régi jó világban az összes céhek artikulusaiban volt egy szigorú parancs, amely — nem a vasárnapi munkától tiltotta el a mesterembereket, a legényeket és inasokat — hanem elrendelte, hogy mindenki vasárnapon az Isten házába meglátogatni, az isteni tiszteleten részt venni el ne mulassza, mert különben szigorú büntetés alá esik; de nem csak azt rendelte, hanem azt is megparancsolta, hogy az Isten házába illendő ruhában s ami a legfontosabb, ájtatos szívvel és illendő erkölcsökkel menjen. A munka pedig ezekből az igen helyes rendelkezésekből következően — csak azért nem volt megtiltva, mert azt képtelenségnek tartották, hogy valaki vasárnapon rendes hétköznapi munkát végezzon.

Hogy mennyire megváltozott a helyzet, bizonyítja az, hogy felmerült szüksége a vasárnapi munka betiltásának s így jött létre az 1891. évi XIII. törvény cikk, amely az ipari munka beszüntetését rendeli el. De hogy még ez is mind nem elég arra, hogy a vasárnap ünnepi jellege ki-domboríttassék, bizonyosága ennek Hódmezővásárhely törvényhatóságának május hó 27-én hozott határozata. Az ottani összes felekezetek lelkészei a vasárnapi megszentelése tárgyában indítványt nyújtottak be, melyben kifejtették, hogy a nép, beleértve az intelligenciát is, elfordult az Isten házától és a züllés útjára tért, amelyet nagyban elősegítenek a modern szindarabok és mozik s főleg az, hogy a korcsmák e napon állandóan nyitva vannak és ép vasár- és ünnepnapokon van a korcsmárosoknak a legnagyobb hasznuk. Hiába tiltjuk be a vasárnapi munkát, ha a nép nem a templomba, hanem a korcsmába megy. Szükséges tehát, hogy a népet a züllés útjáról visszatereljük a régi jó erkölcsök útjára, mert különben kockáztatjuk az ország fennmaradását. De ez másképp nem lehetséges, mintha a polgárokat Isten félelmére tanítjuk s a vallás szeretetére neveljük. E célból kívánatos, hogy vasárnap a korcsmák zárva le-

gyenek, a színházak és mozik megrendszabályoztassanak s hogy a templomlátogatás kötelezővé tétessék. A közgyűlés ezt az indítványt elfogadta s ily értelemben felir a kormányhoz s egy bizottságot küldött ki, mely a vasárnap megszentelésének módzatait kidolgozza. Ehhez a határozathoz nem kell kommentár, mert oly élesen domborodik ki belőle, hogy mely irányban kell módosítani a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt, mely azonban csak az ipari munka megszenteléséről intézkedik rövid nyolc szakaszban és nyitva hagyja tulajdonképen a vasárnap megünneplésének kérdését.

Maga a kormány is megállapította mindjárt a törvény életbe léptetése után annak fogyatékoságait s azt időről időre rendeleti úton próbálta pótolni. Azonban a rendeleti szabályozás dacára is a vasárnapi munkaszünet rendje nem alakult úgy a közéletben, hogy az minden vonalra érvényesülhetett volna, mert a vasárnapi munkaszünet még mindig bizonyos érdekkörre és időre korlátozott anélkül, hogy tekintettel lett volna arra, hogy a vasárnapot ünnep gyanánt meg is kellene ünnepelni, mely célból minden oly dolog, mely ezt az ünnepi színezetet rontaná, betiltandó.

De egyébként is a szociális viszonyok átalakulása következtében a rendeleti úton való szabályozás éppen változékonyságánál fogva nem alkalmas az ily kérdés szabályozására nyomán támadó érdekkeltetékek kiegyenlítésére, mert a legtöbb esetben az a tudat, hogy a felek egyikére sérelmesnek látszó rendelkezések módosíthatók, csak erősebb állásfoglalásra és harcokra ösztönzi az egyes érdekköröket s rendszerint csak jobban kiélelteti a fentebb leírt helyzetet.

Igy történt, hogy a lefolyt 23 év alatt a különböző érdekkörökben a vasárnapi munkaszüneti rendelkezések állandó oppozíció tárgyai voltak s nem volt oly miniszteri változás, mely az egyes érdekkörök egy-egy sajtószerű kívánságát, vagy a már több ízben elutasított ily kérelmek újbóli előterjesztése iránti mozgalmakat felszínre ne hozta volna.

A hosszas és állandó oppozíciónak végre meglelt a kívánt eredménye, amennyiben a vasárnapi munkaszünet revíziójának folytonosan sürgettett kérdését a kereskedelmi kormány napirendre tüzte, az új törvénytervezet elkészítette, rövidesen az érdekeltség bírálata alá bocsátotta s ezzel maga is elismerte a régi panaszok jo-

gosultságát s azt, hogy ezen rendkívül mély érdekeket érintő gazdasági és szociális kérdés az ipari és kereskedelmi alkalmazottak érdekei szempontjából a mai helyzettel szemben sokkal messzebbmenő követelményeket támaszt, megnyugtató módon tehát csak törvényi rendelkezések oldhatják meg.

A közrebozsított törvényjavaslat az 1871. évi XIII. tc. óta kialakult gyakorlatot és kívánságokat igyekszik legnagyobb részben törvényerőre emelni s egyik a legfőbb előnye a javaslaton végig húzódó azon alapelv, hogy lehetőleg az összes részletkérdések magában a törvényben nyerjenek szabályozást s a rendeleti utra csupán azon részletkérdések szabályozása maradjon, melyeknél egyrészt az üzemi technika, másrészt az ipari és gazdasági folytonos fejlődésére és átalakulására való tekintettel okvetlenül figyelemmel kell lenni.

A törvénytervezet legfontosabb részét annak megállapítása képezi, hogy az alkotandó törvény tulajdonképp kiket kötelez.

A törvényjavaslat e fontos kérdést a kialakult életviszonyoknak megfelelően igyekszik megoldani, amennyiben a maga hatályának megállapításánál mindenek előtt arra van tekintettel, hogy az 1891. évi XIII. tc. irányja szempontjából mutatkozó egyenlőségek megszűnjenek s hogy a munkaszünet tekintetében támasztandó munkavédelmi követelményeknek is következetesen érvényt biztosítson. Ez okból hatályát az ipartörvény rendelkezései alól kivont üzemek egész sorára kiterjeszti.

Sulyt helyez azonkívül a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők munkaszünetére is.

Szóval számol a javaslat a mai változott helyzettel s egyes könnyen megszüntethető hiányai dacára is nagy haladást jelent a régi elavult törvény-nyel szemben.

A törvényjavaslatnak nagyszerű utmutatásul szolgál a hódmezővásárhelyi határozat. A vasárnapi munkaszünetnek csak úgy lesz értéke, ha valláserkölcs alapon áll s a nép minden rétegében felébreszti azt a kötelességérzetet, hogy vasárnapon nem csupán a munkának szünetelni, de azt meg is ünnepelni kell. A régi jó, erkölcsös elődök példáján okulva, vissza kell térni oda, ahonnan a modern áramlat elsodorta a népet, a valláshoz és a jó erkölcsökhöz. Akkor be fog állani a vasárnapi munkaszünet külön kényszereszközök alkalmazása nélkül is.

A lélek fürdője.

Nemcsak a testnek, hanem a léleknek is szüksége van arra, hogy a rája tapadó s összegyülemlést szenvedni töl megtisztuljon, megszabaduljon. Ebben rejlik a lelki élet egészségtana. A lélek az idegrendszerrel függ össze. Így tehát az idegrendszer hibája, baja egyuttal a lélek baja, hibája is.

Van-e az idegrendszernek salakja, zenny-e? Számtalan fizioiógiai adat bizonyítja, hogy van. Az u. n. szellemi munkával foglalkozó egyénnél többet találunk a jelzett salakból, mint a testi munkával foglalkozónál. Az eivont gondolkozónál többet, mint a konkrét gondolkozónál. Hasonlóképp nyilatkozhatunk az erős szervezettü és a gyenge szervezettü egyénekéről is. Kérdés, hogy hogyan keletkezik a lélek salakja? Tudunk kell, hogy minden munka mozgás. Így tehát a szellem, helyesebben az idegrendszerbeli munka és mozgás, még pedig molecularis mozgás. A mozgás bizonyos vegyi átalakulásokat, bomlásokat, változásokat okoz az idegrendszerben. A változások által létrejött bomlás anyagokat; mint mérges vegyületet a vér szállítja tova. Megszabadítja az idegrendszert e mérges vegyületektől. Ha azonban a mérges vegyületek szaporodása nagyobb, mint a véráramlás ereje, akkor a vegyület bizonyos része ott marad az idegrendszerben; minek következménye a szellemi kifáradás, később pedig a szellemi kimerülés.

Mindes sok rossznak lehet a kutterása. Így pld. az idegességnek, a fejfájásnak, az étvágytalanságnak; az álmatlanságnak, az étvágytalanságnak, a levertségnek, a gyöngeségnek, a vérszegénységnek. Ezek a tünetek a mai korban sürűn mutatkoznak az embereknél; különösen azoknál, akik messze elkerültek a természet idegerősítő, idegfelrissítő milióitól. Valaha, mikor az Óceán közelebb állt a természethez, a jel-

zett tünetekről szó sem lehetett. Aszonban haladunk, fejlődünk kell; mert így kívánja a kultura. Nem akarom Rousseau örök állítását, mely szerint „retourneus a la nature“ teljes egészében érvényesítetteti. Annyit azonban el kell fogadnunk, hogy az egyén egészségének fentartásához okvetlen szükséges a természetes milió is; a természet suggestója. A természet milióiban mindegy megerősödik, felrissül a lélek; megszabadul az összegyülemlést salaktól, mérges vegyületektől. Ebben áll a lélek fürdője.

Most, tavasszal, amikor millió, meg millió virág pompázik a réten, a mezőn, megnyílnak az égi dalosok; a madarak ajkai; lágyan fujdogál a tavaszi szellő; melegen süt a nap stb. igen kiváló alkalom a lélek megfürdésére. Ha a fa zöld lombján át tekintünk a kék égre, szinte érezzük, hogy ezen átszűrődött a lelkünk; megtisztult a megszabadult a salaktól. A zöldjő vetések hullámzása, a mezei, erdei patak csobogása, az erdő sóhaja stb., mindmegannyi szűrő; tisztító tényező. Eszembe jutnak az ó-görög ifjai, leányai, akik szinte rajongtak a természeti szépeért! Nem féltek a napsugártól, mint a mostani ifjak, akik sápadt arccal bujkálnak a kultura által épített közházakban!

De ujabban mintha felséledne a régi görög szellem! Az emberek jobban örökessenek a természet után, mint néhány évvel ezelőtt. Napirenden van a lég- és napfürdő: a különböző sport. Csak hogy a legtöbb város nélkülözi azt a területet, amely a jelzett célokra alkalmas. Sok város nem is törekszik erre. Pedig mindenhol találunk területet, amely nemcsak a gyermekek, az ifjak, hanem a felnőttek szórakozását is szolgálja. Ha vannak feladatok, amelyek égető s elodázhatatlan megoldást kívánnak, úgy elsőbben a szóban forgó terület kérdése az! Sőt többet mondok. Amerikában találunk városokat, amelyek két területet adnak az embereknek. A szórakozásnak szánt terület

s a komoly munkának szánt terület. Az utóbbi valóságos kertészlet, ahol mindenki megelheti a maga munkáját.

Ide sereglenek a tavaszi, nyári s az őszi hónapokban azok az egyének, akik főleg a szellemi munkával foglalkoznak. Áznak, kapálnak, gyomlálnak, fákat tisztítanak, gyümölcsöt szednek, oltanak stb. Így tehát a kellemet összekötik a hasznossal. Mindezek oly mozgások, melyek minden oldalon fejlesztik az izmokat. A munkához külön ruhát használnak, olyat, amely szabad utat enged a napsugárnak és a levegőnek. A szegényebbek, különösen a szegény soru tanulók napi étkezést is kapnak a munka fejében. Az itt dolgozó szellemi munkások testileg, idegrendszerileg teljesen megerősödnek. Kiküszöbölik azokat a mérgeket, melyek a tél folyamán összegyülemlettek idegrendszerükben. Ujult erővel neki láthatnak a munkához, a tanuláshoz, vagy egyéb hivatáshoz. Nem ártana, hogyha a mi városaink is a jelzett nyomdokokon haladnának. Szerveznének játéktereket s kertgazdaságokat. Az utóbbi kárpótolná azokat a költségeket, melyeket az egyének testi fejlesztésére fordítanak.

Szobolovszky István.

Tanítók közgyűlése Körnöcbányán.

A Baranyamégyei Általános Tanítóegyesület ez évben, f. hó 4 én Körnöcbányán tartotta meg rendes közgyűlését, amelyre az egyesület tagjai közül a legtöbben már az előző napon leginkább azért gyűltek össze vármegyénknek történelmi nevezetességű, régi városában, amely kedves fogadtatásban és igazi vendégszereteten részesítette a megjelent pedagógusokat, — hogy résztvegyenek az ujbányai és körnöcbányai kártársak és műkedvelők által József Főherceg Tanítók Háza javára rendezett hangversenyen.

A lévai vasuti állomásfőnök szives gondoskodásából a Léván és más vasuti

állítás pedig repülni akar. Ez a fu már is repül. Magasabban kezdi a pályát, mint a többi. A többi csak tisztly lyettes lesz, ő meg mindjárt hadnagy.

Az asszony mámorosan fohászkedott fel: — Istenem! — Leragyogott az arcáról a boldogság s csak e pillanatra kedvetlenegett el, amikor észébe ötlött, hogy az ura arcán a kedvetlenség okát firkéssze. Nyugtalanárság fogta el őt is a kisseé börtalanul, de ő is megtette a maga megjegyzését.

— Hát hegyd repülni. Ha a többi csak mászik, mig neki olyan eszet adott a jó Isten, a mi pótolja a szárnyat. — S felnézett. Nem tudott megválni a magasságtól, a mibe bizonyára nem valami apró madárnak, hanem csilágnak képzelte bele a fiát. — A férfi fáradtan bandukolt mellette s látszott az arcán, hogy másfelé gondol. Egyszer megállott és kinézett az utra. Az asszony elkísérte a pillantását. Egy lovat vezetett arra sárga takaró alatt valami lovász féle ember. Dolga volt vele, mert az állat megpróbálta néha, hogy kiszakítsa kezéből a fők szárát s néhányszor a hátsó lábaira állva mintha a lovász nyaka köré akarta volna vetni magát. Aztán egy kicsit körbe táncoltak. Olyformán tudnivalik, hogy a ló forgott az ember körül s az meg kezele ocsavarta a kötőfők szárát, megállani igyekezett egy helyen s lihagva csóválta a fejét: — a kutya dőge. Aztán megint rendezesen éppen csak egy kicsit csóvalva indult meg, éppen a feleségével összekapasz-

T A R C A

Szonett a havasi gyopárról.

Magas hóormoknak halvány, bús gyopárát,
Nem tudom mikor — de forrón megszerettem,
S érte, vihar, eső tombolhat telettem,
Mindig megvívom a bércek sziklavarárt.

Felér, selymes szirma: titokteljes, árva.
Rajta a magasság lehelete reszket.
Valahányszor látom, mindig a Te leked
Suhog le szívembe hógilambbá válva.

Tiszta szűz leánya a nagy magasságnak
Nem tudom hogyan, de nevetve szeretlek!
S bármí messze vagy is, mindig felkereslek.

Te vagy a lelke egy régi barna lánynak,
Nézéséből elmúlt ifjú álmok válnak —
S régi gyermekszemek nevetnek, nevetnek!

Bányai Kornél

Melletted voltam . . .

Melletted voltam s te nem szeretted!
S most látni vágnál szüntelen . . .
Izeud meg az éjhomálytól:
Mért voltál ily szivtelen . . .

Utaink már kettéváltak im . . .
Hogy látlak-e, nem mondhatom;
De megbocsátok, mert a harag
Csak újabb, győtrőbb fájdalom.

Mátray Ferenc Béla.

A ló.

Irta: Thury Zoltán.

A katonaiskolából kijött egy már a vén-ség felé hajló polgári ur s komoran nézett körül a kis parkban. Erre felállott az egyik padról egy asszony s eléje ment. Egy kis megilletődéssel nézett az emberre s néhány lépéssel előtte állott meg, mintha félne egészen közelebről hallani azt, amit mondani fog. Kémlelte az arcát s azután bistatta: — no öregem. — A férfi karját nyújtotta az asszonynak s kiindultak a parkból az utcára.

— Rittenetesen jól ment minden — mondta aztán az ember. — A fu kitünően felelt. Ouhon van az mindenben. Talán még egy volt, aki hozzá fogható, valami ics, vics — horvát gyerek. A tisztok szorongatták a kezem, a tábornok is odajött, hajlongott: ich gratuliere, ich gratuliere. Nekem meg minden egyebek forogtak a fejemben. . .

Az asszony meghatottan nézett fel a férfire. Köny csillogott a szemében, hagyta végig folyni az arcán s remegett a hangja, a mint újra szólott:

— Örömd telt benne, öregem.

A férfi vállat vont.

— Ujjé, de milyen örömem. Összintén szólva: jobban szerettem volna, ha csak jó közepes. Olyan, milyen én voltam. Az ilyen emberek szerények. Nem emelkednek valami magasra, de nem is zuhanhatnak nagyot. A közepesek lassan vergődnek előre, a zseni-

állomásokon felszálló tanítók számára Párkányánaról a rendes kocsiokon kívül még négy másodosztályú kocsi jött fel, amelyekre szükség is volt, mert Garamberzencéig mind megteltek. Utközben egy kis kellemetlenségben is volt részünk. Ujbánya előtt a mozdony után következő második kocsinak a teteje — valószínűleg a mozdonyból kirepült szikrától — tüzet fogott, minek következtében erős füst szállott fel a kocsi tetejéről. A kalsuz észrevevén a tüzet, a vonatot azonnal megállította. A Garamból merített és a tűzre öntött néhány kanna viz véget vetett a nagyobb bajnak. De mert a kocsi teteje még később is füstölgött, — további eljárás végett Ujbányán hagytuk. Emiatt kissé elkésve érkezünk Garamberzencére; nem is válthatunk jegyet a gyorsvonatra; csak éppen hogy át tudunk szállani. Utításaim, akik először utaztak ezen a vonaton, gyönyörködve és a legnagyobb elragadtatással szemlélték a regényes szép vidéket. A körmőcsbányai vasuti állomáson fogatok vártak reánk; de annyi sokan voltunk, hogy csak a hölgyeket ülthetjük fel a kocsiakra, a férfiak pedig csak gyalogosan ereszkedtek le a városba a Szarvas vendéglőbe; ott a rendező bizottság agilis és rendkívül gondos elnöke, *Mohapel Antal* elemi isk. igazgató részint a tágas vendéglő szobáiban, részint magánlakásokba helyezte el az egyesület tagjait.

A rövid ebéd után két csoportra osztva először meglátogattuk a városi múzeumot, amely tudvaleg igen sok értékes és régi tárgyak gyűjteménye. A pénzverőben, ahol éppen néhány százezer ezüzt egykoronás ékesítésével foglalkoztak, — szakszerű és érdekes előadás mellett a pénzverőnek összes agazatait végignéztük és az utolsó helyiségben egynegyed millió fényes, vadonatúj egy koronás látnunk számkoba rakva. Megnéztük a nagy kiterjedésű és élénk forgalmu köedény-gyárat is, amely készítményeinek legnagyobb részét külföldre szállítja, ahol csinos és izléses munkái kiváló kelendőségnek örvendenek.

Este 8 órakor a Szarvas-szálló terme zsúfoltság megtelt közönséggel, mely élvezettel hallgatta meg a magas színvonalon ahott és minden tekintetben fényesen sikerült hangversenynek minden számát, *Mihályi*

László művészi zongorajátéka általános tetesében részesült. Ugyes műkedvelőknek bizonyultak *Missik Istváné, Baumann Győző, Petőcz Sándor és Kölcsey Rudolf*, akik *Farkas Imréné* „A kis kadét” című operettjét élénken és annyi bravurral játszották, hogy a közönség óhajására *Missiknének* és *Petőcznek* a dalokat meg is kellett ismételnük. Nagy tetszést és sok tapsot arattak *Missik Istváné, Riszner Jolán, Baumann Győző és Riszner Arthur*, akik vegyes kart képezve több magyar és más dalt precízen adták elő. A műsört „Az elkényeztetett férj” című dialog fejezte be; ebben *Terlik Margit* és *Legendy Jenő* remekeltek, akik a darabnak minden legkisebb részletét helyesen érvényesítették.

A hangverseny után a fiatalság táncra perdült és vidám hangulatban járta is reggelig. Az első francia négyest 64 pár táncolta.

Az egyesület tagjainak komoly munkája csütörtökön, e hó 4-én következett be; reggel fél 9 órakor az egyesület választmánya tartott gyűlést, melyen előkészítette a közgyűlés tárgyait. A közgyűlés az elemi és polgári iskola termében folyt le, amely alig volt képes befogadni az egyesület tagjait és a gyűlés iránt érdeklődő számos vendéget.

A közgyűlést *Végh István* nyitotta meg, aki költői lendületű szóp és tartalmas beszédében megemlékezett báró Eötvös Józsefről és Bethlen Gáborról, hazánk nemzeti két nagyságáról, akiket a hazaszeretet épülésében példánykeplű állított a hallgatóság elé. Öszinten üdvözölte a közgyűlésen megjelent vendégek közül *Körmőcsbánya város polgármesterét, Tomcsányi János kir. tanfelügyelőt, Váradi Zsigmondot* a süketnéma intézet igazgatóját, *Olodi Gusztávot* az orsz. tanítószövetség elnökét, *Háda Józsefet* a Nemzeti Iskola szerkesztőjét, akik egyenkint fejezték ki hálás köszönetüket a szíves fogadtatásért.

A közgyűlés tartalmas és hosszú tárgyszorozatot helyszűke miatt nem közölhetem bővebben, azért röviden csak a következő fontosabb határozatokat említem meg.

Kimondotta a közgyűlés, hogy a Tanítók Házát, melyet erre a mód és alkalom elérkezik, — emelstre építteti. Az egyesület

évenként tiszser megjelenő hivatalos lapnak létesítését is elhatározta. A lap felelős szerkesztője *Katona Ferenc*, társzerkesztője pedig *Mozsáry János lesz, Keltz Gyula* vármegyénk főispánja és *Mailáth István* alispán egyhangú lelkesedéssel dicszagokká, — dr. *Kmcskó Béla* főispán ügyvéd pedig tiszteletbeli taggá választották meg. Elhatározatott továbbá, hogy az elnök sürgős felterjesztett intézen a miniszteriumhoz a tanítók fizetésének rendezése és a nyugdíjtörvény revíziója tárgyában. A titkári, pénztári és gondnoki jelentései: tudomásul vétettek. Ugyszintén örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a főispán táviratiag üdvözölte a közgyűlést és hogy *Szabó József* nyug. tanítóképző intézeti igazgató 200 korona összeggel az egyesület tagjai sorába lépett.

Nem hagyhatom említés nélkül *Huckl N. Lajos* énekkortatási orsz. szakfelügyelőnek a hangjegytutáni énektanításról tartott igen vonzó és tartalmas előadását, amelyben gyakorlati utmutatást adott a tanítóknak az ének tanítására.

Ivanovich Győző polg. isk. tanárnak értekezését az idő rövidsége miatt, — a legközelebbi közgyűlésre tettek át.

A tárgyszorozat befejezése után közfelkiáltással megtörtént a tisztujtás, amelynek eredménye a következő: elnök *Végh István*, — alelnökök: *Mozsáry János, Missik István*, — titkár *Katona Ferenc*, — tőjegyző *Kölcsey Rudolf*, — aljegyzők: *Prager Kálmán és Léví Károly*, — pénztáros *Csorba Győző*. — Választmányi tagok: *Köveskúti Jenő, Kriek Jenő, Kiss Imre, Kálmán József, Kozák Endre, Soós Geza, Kantor István, Mohapel Antal, Bielek Károly, Deák Adolf, Huszár Karoly, Buncsek Gusztáv*. — A Tanítók Háza felügyelőbizottságának tagjai: *Köveskúti Jenő, Kriek Jenő, Frank Antal, Missik István, Vámos Imréné, Bányai Ferenc, Deák Adolf és Toth István*. — Szamvizsgálók: *Frank Antal, Bányai Ferenc és Kopcsán Mihály*.

A közgyűlést 120 terneki társasbéd fejezte be, melyen *Végh István* egyesületi elnök az egyetemesre, — *Huszár Karoly Végh Istvánra*, — *Missik István Körmőcsbánya város vendégszerető lakosságára* és a polgármesterre, — *Szmethanovics József* a város polgármestere a tanító-egyesület

kodott öreg ur irányába. Az utána nézett, a ló ment még egy pár lépést s szintén visszafordította a fejét és nagy okos szemével figyelmesen megnézte az öreg urat.

— Rám nézett, — mondta az öreg ur s abban a pillanatban átfutott keresztül az agyán, hogy ezzel a lóval találkozik még. Aggodalmasan újra megfordult, de már csak annyit látott, hogy a lóval a katonaiskola kapuján kanyarodott be a lovász. Mosolyogva nézett az asszonyra.

— Nem láttad, hogy rám nézett?

— Ki?

— Az a ló.

— Ugyan, ugyan. Nem kínáltak meg odabenn egy pohár pálinkával?

— Nem.

Az öreg urnak még két leánya és három fia volt otthon. A leányok se nem szépek, se nem rútak. Semmitmondó kifejezetlenség a szemekben. Lenhaja volt mind a kettőnek s máris otthon maradtak egy kicsit. A fiuk közül az egyik még valamelyik alsó gimnáziumi osztályban járt. Lapos homlokú, szűk agyu gyerek lehetett, legalább így az első pillantásra annak látszott. A másik folyosón föl s alá járkálva jogot tanult egy litografált füzetből. Lassú fölfogással, mondatonként emésztve meg a szöveget. A legidősebb pedig orvos volt egy kórházban. Nagyon kis fizetéssel, de azzal a reménységgel, hogy lassan-lassan majd csak előre vergődik. Olyan egészen jó középkeretű ház volt tehát az, a mibe a

vizsga utáni nagy ebéd után egy kicsit felhevülve becsörtetett a friss hadnagy, csinos, rózsás arcú gyerek, akinek ajkai felett finom pelyhekben éppen, csak hogy mutatkozott még a bajusz. Neki esett az apjának, ölelte. Aztán kissé türelmetlenül várta be, míg a mellére hajtva a fejét s nyakát átölelve kisírja magát az anyja. A kissé önző gyermekek módjára nem igen részesítette a testvéreit az örömben. Szórakozottan felelt nekik, ha kerdeztek s alig várta, hogy lecsendesedjék annyira az általános felindulás, hogy ő hozakodjék elő a maga dolgaival. Végre a mikor körültelepedtek az asztalt s a szerény népek megelégedtek azzal, hogy imádatlalt és egy kicsit együgyűen bámuják az új uniformist, mintha csak egy imént abbahagyott beszélgetést folytatva, belevágott a dolog közepébe a hadnagy:

— Apám, hát amit mondtam: ló kell.

Az öreg megadással, de egy kicsit meglepve kérdezte:

— Mondtad, fiam?

— Az év elején. Nem emlékszik? A mikor arról volt szó, hogy a lovassághoz oasztanak be. Privát ló kell ehhez, a minek az ellátásáról azonban a kincstár gondoskodik. Azután nem lesz gondja rá apámnak, de magát a lovat elő kell teremteni.

— Igen, fiam, már tettem is lépéseket.

A fiu kedvetlenül nézett rá.

— Mit ért apám azalatt, hogy már tett is lépéseket? Csak nem gondolja, hogy akár milyen lovat eltozadhatok. Inkább

kérelmezem, hogy tegyenek a gyalogsághoz. Haikán, inkább sóhajva szörnyűlködött el ezen az asztal végén az anyja.

— Isten mentsen.

— Nem is úgy gondoltam, fiam, magam se, megtegetődött az öreg ur. Én csak azt értettem azalatt, hogy megtettem a lépéseket, hogy voltam egy szövetkezetnél, a hol megígérték, hogy soron kívül intézik el az ügyemet s mielőtt rátábláznak a szőlőre a kölcsönt, már kifizetik a pénzt. A betáblázás tudniillik némi formalitásokkal jár. Most miudjárt benéznek majd a szövetkezetbe s rendelkezésre lesz a pénz,

— Jól van, te menj a pénzért, én meg elhozom a lovat.

Az egyik lány lopva a másikra nézett, az meg vissza. S valószínűleg eitalálta a gondolatukat a legidősebb fiu, mert kedvetlenül dűnyögve szólt az öreghez.

— Én nem bánom, csináljon, amit akar, hanem mi lesz ezekkel a lányokkal? Egy tisztességes topánkájuk nincs, a miben az utcára mehessenek. S egy krajcárjuk se, most meg újra megterheli a szőlőt. Az urfi talán várhatja is egy kicsit azzal a lóval. Ad a kincstár lovat.

— De milyet! — riad fel az asszony.

— Szegény fiuhoz illőt.

Az öreg kedvetlenül vont vállat s elment. De már egy fél óra múlva otthon volt újra. Gondosan elszárt egy csomagot a fiókjába s aztán egy olcsó, keserű szivart rágy, gondolatokba mélyedve, mérte végig

felvirágzására, — Both Ferenc Háda József, Ónodi Gusztávra és Hackl N. Lajosra, — ezeknek nevében Ónodi Gusztáv a kir. tanfelügyelőre és nejeire: Czukráz Rózára, — a kir. tanfelügyelő pedig a hölgyekre, kivált a hangversenyben közreműködött női szereplőkre mondtak felköszöntőket.

Igy mit el a két nap szórakozásában és komoly munkában. Azt hiszem, kedves kötelességet teljesítetek azzal, ha a közgyűlésen megjelent összes kártársaim nevében hálás és forró köszönetet mondok Körműcibánya előjáróságának, lakosságának és a körműcibányai tanterületének a szíves és lekövetelő vendégszerzetét, amely kelemessé tette a város filái között töltött időket és feledhetetlen emlékeket vésett szívünkbe.

J. F.

Különitélek.

— **Hivatalvizsgálat.** *Váraljai Fuhrmann* Andor az aranyosmaróti kir. törvényszék elnöke f. hó 3-ikán a kir. járásbírósság vizsgálata végett Lévára érkezett. Az ügyvédi kar nevében *Levaticz Gusztáv* üdvözölte őt. Az elnök válaszában kifejezést adott annak, hogy a bírói és ügyvédi kar közötti harmóniát az igazságszolgáltatás eminens érdekének tartja, s szívesen tett ígéretet arra nézve, hogy az ügyvédi kar jogos s méltányos kívánásait hatáskörében mindig nagy jóindulattal fogja elbírálni. Az elnök tiszteletére f. hó 8-án délelőtt a városi vígadó éttermében társasággal lesz.

— **A tanítóképző sportünnepélye.** Ma egy hete délután 4 órakor igen nagy közönség gyűlt össze a tanítóképző udvarán, hogy kellemesen szórakozzék az intézet ifjúsága által rendezett sportünnepélyen, amelynek minden egyes száma arról tett fényes bizonyosságot, hogy *Pászár Zoltán* intézeti tornatanár a legnagyobb ambícióval és szakértelemmel teljesíti feladatát. A növendékek az összes gyakorlatokat kiváló ügyességgel és pontossággal végezték, ami a tanár kitartó buzgalmát és a növendékek képességét és rendszeretét dicséri. Az ün-

töl és le a szobát, mint valami drótra járó masinát. A többi se szólott semmit. Künn már szürkülni kezdett, amikor berontott a cseléd.

— Itt az urf. Lovon. De kicsoda lovon. Valamennyien kicsődültek a folyosóra. Lenn az udvar gránit kockáin kényesen lépkedett a ló s az öreg ember egy kicsit megilletődve szoritotta meg a felesége kezét. Csak annyira, hogy az ránczzen. Ez sz — mondta neki. A mi lovunk, a melyik rám nézett. Megismerem. Azután komoran bámult le az udvarra, míg a gyerek sapkájával fölntegyetve körülövegolta néhányszor az udvart.

— Gyere fel! — kiáltott le az apja. Mennyiben alkudtál meg?

— Nyolcszáz forint.

Az öreg zavartan nézett le, mintha azt keresné, hogy mi ér a lovon nyolcszáz forintot s a főlja kulcsa után kutatott a zsebében. A ló pedig talán a gazdáját kereste, mert egyszerre fölnezt az omeletre s vi-gan nyertett.

— Most meg ki is röhögött — mondta az öreg ember.

— Ki?

— A lovad — s már indult, de egy pillanatra még megállott. — És ez most már így lesz. Senkinek se lesz közöttünk jó kedve, csak a lovadnak. A te könnyelmű gondatlanságod is elszáll s járunk gondba borulva, komoran és kiröhög bennünket ez a ló. Egyébként majd mindjárt kihozom a pénzt.

napely alkalmából a legnagyobb elismeréssel adózunk *Pászár Zoltán* tanárnak és az ifjúságnak a kellemes élvezetért, amelyet szépen sikerült tornajátékokkal nyújtottak a közönségnek. A program egy számában különösen kitűntek: a 60 méteres síkfutásban I. Horváth István (7-9 mp.) Rózsa György, Hribik István — 80 m. siktutásban I. Sziklay Béla (10-5 mp.) Tóth Gyula, Urbán Ferenc. Távolográs: Sziklay Béla (5-40 m.) II. Bodroköz János (5-30 m.) III. Hulyák Imre (5-25 m.) Magas ugrás (kezdők) I. Székely László (15-25 cm.) II. Vanek János (145 cm.) III. Dombay Miklós (145 cm.) (haladók) I. Tóth Aladár (151 cm.) II. Sziklay Béla (147-5 cm.) III. Kovacs Károly (147-5 cm.) Súlydobás: I. Korentay Antal (8-75 m.) II. Sziklay Béla (8-60 m.) Hulják László (8-45 m.) Rúdugrás: I. Tóth Aladár (2-50 m.) II. Juszt Ferencz (2-30 m.) Diszkoszdobás: I. Bodroköz János (25-45 m.) II. Tubaticzky István (24-70 m.) III. Kovacs Gyula (24-70 m.) Gerelyvetés: I. Sziklay Béla (35-85 m.) II. Faragó Ede (32-92 m.) III. Juszt Ferenc. Igen szépen sikerült a buxogány gyakorlatok s a szertornaszás is, hol Faragó Ede s Ruzicska László tűntek ki különösen.

— **Betörés a templomba.** A zsarnócai röm. kath. templomban ismeretlen betörők jártak pünkösd első napjának éjjelén. A perselyekből nem bírták kiszedni a könyöradományokat, — de a ezentségtartóháznak zárját feltörték. Egyes tárgyskat szanaszét szórtak a templomban. Három ablakot kivertek és a főajtónak a zárját is leszakították. A csendőrség minden irányban erőlesen nyomoz, de az elvett műlöttettség vagy tetteseket eddig még nem sikerült kipuhatolnia.

— **Gyaszhir.** Özveg *Pollák* Adolfe, szül. *Hübsch* Maria f. evi majus hó 31-én életének 56. évében hosszas szenvedés után meghalt. A megboldogult jólelkű urnőnek elhunytát mely gyászba borult családján és rokonain kívül ismerősei is igen szíves körben oszintén fájljak. Hült tetemet e hó 1.-en délután 4 órakor ugy részvet mellett a levai izr. sírkertben helyezték örök nyugalomra.

— **Esküvő.** Bálványosi *Satger* Pál nagybíróhoz f. hó 1-én vezetete omarhoz a pozsonyi ág. evang. templomban *Liedenfroszt* Dorát, boldogult *Leidenfroszt* Todornak, a levai uradalom volt jószágteljesítője özvegyének: *Szilágy* Marianak kedves leányát.

— **Táncmulatság.** A Kath. Legényegyesület majus hó 31.-en, pünkösd vasárnapján este 8 órakor, kedélyes és minden tekintetben sikerült táncmulatságot rendezett saját helyiségében. A táncot, Balint Dossónek *A pofosó masina* című vidám és kacagtató bohózata előzte meg, melyet a szereplők: *Svarala* Böske, *Bizik* Margitka, *Gonda* András, *Klimesok* Gyula és *Lieszkovszky* Lajos nagy n ügyesen és dicséretreméltó ügyekezettel adták elő. Sikerült jatekukat a termet zsutóház betető közbőség többiben zajosn megtapsolta. A szindarab betanítása és rendezése, valamint a reggeing kitűnő hangulatban lefolyt táncmulatság sikere, osztályonai a Legényegyesület törekvő és taradhatatlan előneke *Frey* Pál segédlelkésznek az erdeire, ki meggyerő motorával és az egyesület ügyeinek tapintatos kezelesével már is nagy népszerűsége tett szert, ugy a tagok, mint a közönség körében. A táncmulatság alkalmából teülfelirzők nevet a lap jövő száma közli.

— **Tanulmányi kirándulás.** Folyó hó 8-án, holnap, 220 főmagasú tanuló tiz tanár vezetése mellett kirándulásra megy Vihnyere. A kirándulásról lapunk jövő számában bővebb értesítést fogunk közölni.

— **Felvétel internátumba.** Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület a Fővárostól egy órányi távolságra, Cséglédn egészséges levegőjű helyen, néhány holdas városi park mellett, tagos udvar, illetve nagy kiterjedésű játszótér közepében főgimnáziumi tanulók részére az angol college mintájára nagyszabású nevelőintézetet állított fel. Az intézet, mely legmodernebbül, a hygienikus követelményeknek legmegfelelőbben épült a cselegeti állami fő-

gimnázium igazgatója és tanárainak vezetése s felügyelete alatt áll. Az ellátási díj igen mérsékelt. Az 1914—15-ik tanévre való felvétel iránt már most előjegyzéseket elfogad, bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál az A. M. K. B. központi főtítkári hivatala Budapest, IV. Reáltanoda-u. 9.

— **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Sztréssko* Antal zsarnócai áll. elemi iskolai tanítót a nagyugróci, *Tóth* Lajos vihyepeszereányi áll. iskolai igazgatótanítót a tornócsi áll. elemi iskolához helyezte át.

— **Figyelmeztetés.** Az ősszel biztosan várható tömeges áru és terményszállítások folytán a m. kir. államvasutak vonalain újból árutorlódások és kocsihány bajai fenyegetnek. Az ebből eredő károsadások, illetve a szállítási nehézségek lehető csökkentése érdekében a kereskedelmi és iparkamara ajánlja a nagyobb kereskedelmi és iparvállalatoknak részükről elszállítandó és szállítási időhöz nem kötött tömegáruk (épület- és tűzifa, szén, só érc, kő, kavics stb.) zömének még a nyári hónapokban, minden esetre azonban az erősebb őszi forgalom beállta előtt, augusztus hó végeig való elszállítását.

— **Lelkészwálasztás.** A *Pölya* Lajos lemondása folytán megüresedett nagyövedi ref. egyház lelkesi állására *Srinai* Sándor, diósförgepatonyi ref. lelkeszt városnak születtét választotta meg az egyházközégg.

— **Nagy tűz a vidéken.** Mult hó 25-én Apáthegyalján iszonyu tűz pusztított, amely 28 házat és sok melléképületet is elhamvasztatott. Vízhiány miatt az oltás szinte lehetetlen volt. A tűz által okozott kár sok ezer koronára rug, amelyből csak keves fog megtérülni a biztosítás által. A csendőrség még eddig nem bírta kinyomozni a tűz keletkezésének okát.

— **Névváltoztatás.** *Kriszán* József bakabányai születésű levai lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel *Károlyi*-ra, — *Konjár* János zsarnócai illetőségű nagycsai lakos pedig *Kolozsvári*-ra változtatta.

— **A vágómarha árának hanyatlása.** Nehány het óta a legjobb minőségű hizott vágómarha ára tetemesen olcsóbb lett. A vásárokon első minőségű hizott teheneket 60—70 filléren, első minőségű hizott ökröket 70—80 filléren vásárolják a mésszárosok kilogrammonként. Az állítják, hogy az árak még jobban fognak csökkenni, mert a külföld nem vásárol tölünk hizómarhát, miután szükségletét a belső dön olcsóbban szerzi be. De vissza fog menni a hizómarha ára most azért is, mert a bécsi helyi szükséglet nyáron mindig tetemesen csökken. A hizalók el vannak keseredve, hogy hizalásaikon veszítenek. Tekintettel a marha árak tetemes csökkenésére, követeljük, hogy a mésszárosok ugy a városban, mint a vidéken a hus árát szállítsák le és vegyék figyelembe a konjunkturákat, melyekkel esuttal a közönség jogos igényeit igazolják. — Csodálatos jelenség, hogy erre a körülményre a sajtónak sem figyelmeztetni a husiparos urakat, holott kenyernél ezeket a konjunkturákat azonnal figyelembe veszik a malmoak, a kereskedők, a pékek s az áremelkedést közik a közönséggel, viszont az árhanatlást is tekintetbe veszik. Egészen másképp van ez ugylátszik a húsnál, mert itt veszik a hizaló, olcsón vásárol a mésszáros és a hentes és drágán fizet a közönség. Hol itt az igazság?

— **Nyaralni indulok figyelmébe.**

Igló — a Szepességen, a Magas Tatra alján — gyönyörű és olcsó nyaralóhely. A városban egy kilométernél hosszabb vízszintes parkszerű sétányok, forrásvíz, villanyvilágítás és gőzfürdő. A város mellett terül el a festői fekvésű tizenöt holdas Madarász-park. Negyedórányira fenyőerdők. Havi lakások 15—40 K. Havi ellátás 56—80 K. Iglólól a Magas Tatra legszebb pontjai, sőt csúcsai (Csorbató, Tarpatak, Zöldtő, Tengerszemcsúcs) egy nap alatt járhatók meg. Mindenfelé kitűnő vasut és automobil-összeköttetés. A műemlékeiről nevezetes Késmárk, Lőcsé, Szepevári s a természet szépségéről híres Dobsinai jégbarlang, Satra-

cenai vögy, Branyiszko és Hernádáttörés legalkalmasabb kirándulópontja. A Magyarországi Kárpátgyógyászat és Kékhelye. Gyakori társas kirándulások. — Közlekedési felvilágosítással szolgál az „Idegenforgalmi Iroda” Igó.

— **Az orvosnövendék önkéntesek szolgálata.** A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter körrendeletét, mely szerint azoknak az egyéves orvosnövendékeknek, akik az 1914. évi július hó elseje, illetőleg június 16-ik előtt ujonccallítás vagy felülvizsgálat után besoroztattak, kérelmük megengedhető, hogy a három havi arcvonalsbeli tényleges szolgálatot még a tolvó évben teljesíthessék. Az ilyen egyéves önkéntes orvosnövendék aszerint, amint a közös hadseregbe vagy a honvédségbe való beosztását kívánja, feltétlenül az első sorban választott közös hadseregbeli, illetőleg honvéd csapattheszhez osztandó be.

— **Elgazolás.** Tegnap, szombaton reggel a garambuzenicei vasútvonalon a garmakelecsényi ut mellett ismét majdnem végzetessé vált baleset történt. A Léváról 8 óra 9 percekor induló vonat elgázolta Lukács András garmakelecsényi lakos lovat melyeket fa átakart az uton hajtani. Az egyik ló elszakítva az istrángot elszaladt, a másikat azonban maga alá gyúrta a mozdony s vagy 50 méternyire vonszolta úgy, hogy darabokban szedték fel. A lovakat hajtó legénynek nem történt baja az ijedségen kívül. Ezen ut mellett a vasútnak korlátot kellene állítani, mert különben mindig ki vannak a járóelők téve a veszedelemnek.

— **Pályázat internátusba való felvételre.** A Dmke. maósi diakotthonába az 1914—15 iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 40, beiratási, orvosi, bútorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bejegyzetlen folyamodványok iskolai, szülei és I. osztályu tanulóknál újra-írtatási bizonyítvánnyal felszerelve 1914. július 10 napjáig adandók be a Dmke. maósi diakotthonának felügyelő bizottságának. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diakotthon igazgatósága Makón.

— **Kabaré-előadás.** Szabó Ferencz színtársulatának Leván maradt tagjai — mint értesülünk — *Felkei* László vezetése alatt a levai i. r. Noegyvet javára szombaton, e hó 13-án este a városi színháza színházterében igen élénk és változatos műsorral kabaré-estélyt rendeznek.

— **Tűzeset.** Nagykoszmáyon e hó 4-én tűz ütött ki, mely hamarosan három szalmafedőű házat elhagyasztott. Délután leván, az előzető gazdáknak csakhamar sikerült nagyobb veszedelmek eljeteit venni.

— **A jegyzők vasárnapi munkaszünet.** Van egy jegyzői ügyviteli szabályzat, melyet a belügyminiszter bocsátott ki, ez azonban nem állapítja meg a jegyzők hivatalos óráját, kényére-kedvére bízva azt a községek előjárásának. Ezért van aztán, hogy például a munkaszünetet parancsoló vasárnap van a legtöbb dolga az agyonzaklatott jegyzőnek. Régi pauszunk ez, de bizony a pausz pusztában kiáltó szó maradt, mind a mai napig. Most aztán más oldalról is kezd pausz hangzani a jegyzői irodák vasárnapi munkája elleni. Még pedig lelkesi körökből. A különféle felekezetek lelkeszei ugyanis újabb időben egyre oszromolják a főszolgabírákat, alispánokat, megyei közgyűléseket, hogy tegyenek valamit a jegyzői irodák vasárnapi munkáikodása ellen, mert amint, hogy a falusi publikum vasárnapjait jegyzői, egyesületi szövetkezet, ügyeink elintézésére fordítja, üresek a templomok. Mint erősebben hangoztatják a lelkesek a pauszukat, úgy, hogy a sok pausz vége alighanem annak a kimondása lesz, hogy a jegyzői hivatalok, vasárnap csakis délelőtti 10 óráig tartandók nyitva, ami aztán bizonyára megnyugtítja majd a lelkeseket és az ilykép vasárnapi pihenőhöz jutó jegyzőket is.

— **A levai mozi a mai napon ismét megnyílik, hogy szórakoztassa a közönséget abban az időben, amikor sem színház, sem más mulatság nincsen.** A mai másora a legeszebb filmekből van válogatva, nemcsak szép felvételek, de a képek egyenként is művészi kivitelűek. Igen szép ujdonság a szüktetés a repülőgépen, amely a fővárosban hónapokig volt műsoron. Ezenkívül nem

ognak hiányozni a szokott humoros jelenetek, melyek mindig derült hangulatot keltenek. Délután a szokott ifjúsági előadás főhelyárrakkal.

Csak egy anya tudja melyni gondot okoz egy gyermek táplálása, amikor a legeslegjobb táplálószer, az anyatej hiányzik vagy kevés. Milyen sokszor gyötrődik az anya amiatt, hogy nem tud mit adni gyermekének. Am ezért a gondos anya nem bocsátkozik kísérletezésekbe, hanem csakis kipróbált, megbízható tápszerhez folyamodik, s ez nem lehet más, csak a Nestlé gyermekliszt, amely már pár nap múltán érezteti kitünő hatását. — Egy igen tanulságos könyv jelent meg a Nestlé-liszt használatáról és úgy ezt a könyvet, valamint egy próbadohoz Nestlé-lisztet ingyen és bérmentve küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 92 P.

Közönség köréből.

Válasz

Birha József úrnak a pozsonyi tanuvalomás dolgában.

Birha József „Az új házak pótdadó-ügyéről” vezércikkjeve egy kissé eltért a tárgytól s elkezdte az esküdtbírói esküdtzéki tárgyalás berkeibe. Itt csakdlyógomról is megemlékezve a következőket írja: „Bándy Endre protestáns lelkész is ugyanakkor tett vallomást. Az esküdtzsék elnöke elszörnyűködve vallomásától, így szólította meg Bándit, (hiteles gyorsíró feljegyzés igazolja): „Az úr protestáns lelkész?”

A tanuvalomást csak egyféle szempontból lehet bíralt tárgyává tenni s így ennek a megjegyzésnek iránya félreérthetetlen. S bizonyára az esküdtzsék elnöke tiltakozni először az elszörnyűködés vádjá ellen, ha az idézett sorokat olvassa.

Ami engem illet, igen nehezen szántam rá magamra a válaszadásra. Hiszen maga azon körülmény, hogy Birha József az új házak pótdadó ügyéről cikkezve tévelyedett el az esküdtbírói tárgyalásig — teljesen indokolná a támadásnak figyelmen kívül hagyását.

De szavam kötelez. Hogy világos legyen a dolog, el kell mondanom annak történetét.

Az esküdtzséki tárgyaláson az egyik hozzám intézett kérdés ez volt: Összeferhetetlen embernek tartom-e Birhát? Én a kérdésre igennel válaszoltam.

Ekkor az esküdtzsék elnöke felszólított, hogy mondjak el eseteket, a melyekből ez kitünik. Én emondtam az 1904. évben tartott „biblia ünnep” alkalmával történt dolgokat. A dolog megértése kedvéért ezeket meg kell ismételnem.

Egyházi főhatóságom 1904-ben elrendelte, hogy a „Britt és külföldi Biblia terjesztő Társaság” fenállásának 100. évfordulóján március hó 6-án minden ev. templomban ünnepélyes istentisztelet tartassék. Amidőn a rendeletet megkaptam, eimentem Birhához és közöltem vele azon szándékomat és terveztem, hogy ezen alkalmossal ne csak ünnepélyes istentisztelet keretében adjunk hálat Istennek a biblia kincseiben nyújtott kegyelmi ajándékért, hanem tartunk közösen egy felolvasó estélyt is. Egyszeremind arra kértem Birhát, hogy a doigórról addig senkinek ne szóljon, míg a rendezés minden kérdésében mi ketten meg nem állapodtunk és csak is teljesen kész tárgysorozatot terjesszünk egyházaink tanácsa elé.

Pár nap múlva levél érkezett hozzám a ref. egyházközönség elnökségének aláírásával, mely így hangzott:

„1904. március 6-án nagy ünnepélyre készült az egész prot. világ: esés éves évfordulóját ünnepeli meg ama napon . . . stb. Mi is . . . ünnepelni óhajtunk és a nagy nap emlékére hálaadó istentiszteletet tartunk templomunkban. . . .

. . . De mivel ez az ünnep nem ref., de prot. ünnep, presbyteriumunk e hó 7-én tartott ülésében ama határozatok óhajának adott kifejezést: bár ünnepelhetne a két testvér felekezet együtt, hogy annál impozánsabban adhatna kifejezést a nagy napon érezt örömeinek. — Felkért tehát bennünket, egyház előjáróit, a nevezett presbiterium, keresnénk fel a hittestvér felekezet egyházi előjáróságát hivatalból a végezt, vajjon hajlandó lenne-e az ev. egyház velünk együtt ünnepelni e napon. . . .”

En a levél vétele után ismét felmentem Birhához, hogy megkérdezzem tőle: hogy miért tért el a megállapodástól? S ekkor ő nagy meglepetésemre már az ünnep rendjét is felmutatta, amely szerint az ev. templomban ez alkalmossal nem lett volna istentisztelet; közösen tartottuk volna az ünnepélyes istentiszteletet a ref. templomban, ahol Birha mondta volna az ünnepi beszédet.

Ki kellett jelentenem, hogy a terv keresztülvihetően. Vasárnapra esik az ünnep, egyházam templomát nem csakhatom be. De különben is, hogyan jelenthetném főhatóságomnak, hogy templomunkban az istentisztelet megtartott, ha az nem úgy történt. Kértem Birhát, hogy e tervéről mondjon le s a kiküldendő közös bizottságban elő se hozza, mert egy ily irányú határozat nem is tartoznék a bizottság hatáskörébe.

Összeült a közös rendező bizottság, Birha felvetette kedvencz eszméjét s hosszú beszédben bizonyította, hogy a testvéri összetartozásnak ez volna az egyedül helyes kifejezése. A bizottság tagjai nem idegenkedtek ugyan a gondolatától, de beismerték, hogy az én álláspontom jogosult s az elien nem tehetnek. Mikor ezt Birha látta, felugrott helyéről, az ajtóhoz szaladt, egyik kezét a kilincsre tette, a másikat magára emelve kiáltozott: Luther Márton is így rontotta el a két testvér egyház békés egyesülését!

Végre Csakey Vilmos egyházi főgondnok közvetítő indítványa teremtett békét.

Az egyetlenkedés azonban tovább is tartott. Birha a meghívón az istentisztelet sorrendjét is ki akarta nyomtatni; én ezt feleslegesnek tartottam, sőt tiltakoztam az ellen, hogy az én nevem nyomdafestéket lásson. Tiltakozásom ellenére a nevem ott szerepel az ünnepi meghívó sorrendjén.

Megállapodásunk szerint is, meg a meghívó sorrendje szerint is az esti ünnepélyen Birhának a bibliai társulat történetéről, nekem a bibliáról kellett felolvasnom. Az én felolvasásom a 3. pont alatt volt, Birhás az 5. pont alatt.

Az estélyen még is — hozzá kell tenem közmegegyezéssel — Birha olvasott előbb. Felolvasta a társulat történetét szután azt mondotta: Miután az én tárgyamról kevés volt a mondani valóm, olvasok még a bibliáról is, nevezetesen a biblia fordításáról. A mellettem ülő egyik rendező hozsám fordulva azt kérdezte: hát te miről fogsz majd felolvasni?

Ezek a biblia-ünnep részletei.

Amidőn ezeket — talán nem mind, de ennek a lényegét — az esküdtbírói esküdtzsék előtt emondottam, a törvényszék elnöke felszólította Birhát, hogy tegye meg a tanuvalomásra megjegyzéseit. Ekkor Birha a többek között ezeket mondotta: *En az eset után Bándy lelkész az ő egyházi főhatóságánál a barsi esperesnél feljelen tettem, aki hozzám intézett levelében Bándy eljárását elítélte.*

Bámulva tekintetem magam elé. Lehetetlennek tartottam; de hát egy lelkész mondotta — törvényszék előtt!

Amint haza jöttem, kérdést intéztem a hivatkozott egyházi hatóságához s a következő levelet kaptam:

„A barsi ág. h. ev. esperes.

345—1909 Nagytiszteletű lelkész Úr! F. é. 154. sz. a. június 24-én kelt hivatalos megkeresésében azt kérdezi Nagytiszteletűség, vajjon igaz-e Birha József levai ref. lelkész úrnak azon állítása, hogy én azt, hogy az 1904-iki „biblia vasárnap” a mi ág. hitv. ev. templomunkban is megünnepeltessék, elítéltem?

Kijelentem, hogy ezt se szóbelileg, se levéllal nem tettem. Személyesen csak egyszer találkoztam Birtha testvérel, Nagytiszteletűség lakásán — de tán nem abban az időben; hogy levéllal nem érintkeztem vele ez ügyben, annak tanúbizonysága hivatalos levelezési naplóm, amelyben se egy ő tőle érkezett, se egy ő hozzá intézett levélnek nyomát nem találok. Különben, a m nt csak heyeseltem volna, ha ez iránt kérdés intéztetik hozzám, hogy az a vasárnap a reform testvérekkel közösen megünnepeltessek, hisz a biblia közös drága ki csünk, úgy másrészt eszem ágában se lehetett volna elítélni azt, hogy akkor a mi templomunkban is legyen alkalmi istentisztelet, hisz épen így jutott helyes kifejezésre a két telekezetnek egymáshoz való testvéries, békés, egymás mellett megférő egyetertő viszonya. — Szives üdvözléssel hörmöcbánysa, 1909. június 28. Szerető testvére az Úrban Raab Károly s. k. barsi ág. h. ev. esperes.

Ezt a levelet megmutattam Birtha egyik barátjának J. B.-nak. Ő azt kérdeste tőlem, hogy mit fogok ezen levéllel csinálni. En azt mondtam, hogy majd ha Birtha lapjában az én tanuallomásom leküldésére kerül a sor (mert az összes tanuallomásokat leküldözte és megbirálgatta), akkor ezt a levelet le fogom küldeni én is. Azonban akkor hiába vártam tanuallomásom megjelenését, Birtha lapjában.

Már azt hittem, hogy az a hiteles gyorsírói jegyzet, mely az én tanuallomásomat foglalta magában — elkallódott. De amint most látom, megkerült; bizonyára, mert Birtha J. azt gondolja, hogy az én esperesem levele kallódott el az én irattáramból.

Bándy Endre.

Tanügy.

Záróvizsgák sorrendje.

Június 12-én délelőtt	elemi fiúiskola I.—II.	oszt.
" délután	" "	III.
" 13-án délelőtt	" "	VI.—V.
" délután	" "	IV.
" 15-én délelőtt	elemi leányiskola I.—II.	"
" délután	" "	II.—III.
" 16-án délelőtt	" "	III.—IV.
" délután	" "	V.—VI.
" 17-én	polgári leányiskola hittanvizsga	"
" 18-án délelőtt	" "	I. oszt.
" délután	" "	II
" 19-én délelőtt	" "	III.
" délután	" "	IV.
" 21-én	ovodások ünnepe	"
" 22-én	zongora vizsga	"
" 24-én délelőtt	kereskedelmi tanf. vizsgája	"
" 20, 23, 26—27	polg. isk. magán vizsgák	"
" 28—29-én	kézimunka tanfolyam kiállításai.	"

Léva, 1914. június 3.

Az igazgatóság.

Évzáró vizsgálatok a lévai izr. népiskolában.

Június 12-én d. u. 3 órakor	a VI. oszt. vizsgálat
" 13-án d. u. 3	és
" 14-én d. e. 1/2 9	littanvizsgálat
" d. u. 3	a IV. és V. oszt.
" 15-én d. e. 1/2 9	az I.
" 16-án d. e. 1/2 9	a II.
" 18-án d. e. 1/2 9	a III. o. vizsgálat.
" 19-én d. e. 1/2 9	az iskolaév berekesztése.

A vizsgálatokra a t. szülőket és tanügybarátokat meghívja

az iskolaszék.

A lévai iparos és kereskedő tanonc-iskolában az évzáró vizsgálatok a következő sorrendben lesznek megtartva: június hó 14-én d. e. 10 órakor a kereskedő tanonciskola II. oszt., d. u. 5 órakor az I. és II. osztályban. — 15-én d. u. 5 órakor az iparos-tanonciskola I.—II., — 16-án az előkészítő és III. osztályban. — 21-én d. e. 11 órakor záróünnepély, amelyen a jutalmak is kiosztatnak.

A felügyelő bizottság ezúton is meghívja a vizsgálatokra az érdekelteket iparosokat, kereskedőket és a tanügy barátait.

Irodalom és művészet.

A „Bűnügyi Szemle Törvénytára.” Felhívjuk olvasóink és a jogászközösség figyelmét a dr. Angyal Pál, budapesti egyetemi ny. r. tanár, kiváló büntetőjogásunk szerkesztésében megjelenő terti címet viselő törvénytára. A kéziés alakú, mindennapi használatra szánt kiadás legújabb és igen nagy fontosságú törvényeinket tárgyalja, legkiválóbb joztudósaink kíséző magyarázatával. Eldig megjelentek: A közveszélyes munkakerülőkről szóló 1913. XXI. törvények, dr. Degré Lajos egyetemi m. tanár jegyzetével; A választójog büntetőjogi védelméről szóló 1913. XXIII. t.-c., egyült. A királyság megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló 1913. XXXIV. t.-cikk, dr. Angyal Pál, egyetemi ny. r. magyarázatával; Az esküdtbírósg előtti eljárásra és a semmisségi panaszra vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 1914. XIII. t.-cikk, dr. Degré Miklós, kir. curiai bíró kíséző jegyzetével, valamint A sajtóról szóló 1915. XIV. t.-cikk, dr. Finkey Ferenc egyetemi ny. r. tanár magyarázatával, Kapható Nyitrai és Társa r. t. könyvkereskedésében Léván.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m.-mázsnként 25 kor. 80 fillértől
26 kor. — fill. Kétszeres 16 kor. — fill. 17 kor. — fill. Rova 18 kor. 50 fill. 19 kor. — fill. Arpa 15 kor. — fill. 16 kor. — fill. Zab 16 kor. — fill. 18 kor. — fill. Kukorica 16 kor. — fill. 18 kor. — fill. — Lencse 40 kor. — fill. 42 kor. — fill. — Bab 18 kor. — fill. 20 kor. — fill. — Köles 13 kor. — fill. 14 kor. — fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetűl arankamentes 175—180 Vörös lóhere, kir arankás 165—175 Vörös lóhere, nagy arankás 150—160 Lucerna természetűl arankamentes 130—138 Lucerna, világos szemű arankás 115—102.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi máj. hó 31-től 1914. évi jun. hó 7-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Madarász Sándor Gál E	leány	Jolán
Drobní Imre Mráz Éva	fiú	László
Hegyi József Hütter Julianna	fiú	József
Farkas György Engelmann A.	fiú	névtelen
Friedmann Zsigmond Héda J.	fiú	halva szül.
Hegedűs Béla Varga Mária	leány	Piroska

Házasság.

Völegény és menyasszony neve	Vallása
vizeki Tallián László Kocsis I.	r. kath.
Vinkovics Gyula Grigár Margit	r. kath.

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
özv. Pollák Adolfné Farkas	56 éves 4 óra	Cukorbetegség Koraszületés

Vidéki előfizetőinket kérjük, hogy postahivatalunknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiallítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és Schrantz gőzcseplő készletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden ezakba vágó gépek és géprészek.

Világhírű RAPID hanczoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos arakban.

„Utmutató“ legújabb vasuti menetrend kapható:

Nyitrai és Társa r. t.
könyv-, papir- és zeneműkereskedésében Léván.

KAJSZIN BARACK

alföldi termés, kilónként 40 fillérért, házhoz szállítva, — előjegyezhető NYITRAI és TÁRSA r. t. cégnél Léván.

Kiadó lakás.

5 szobás lakás mellékhelyiségekkel, kerttel. f. évi nov. 1 től kiadó. Bővebbet Szauer Izidor és Mór cégnél Léván.

Eldadó jégszekrény.

Jókarban levő jégszekrény eladó. Mészáros-utca 2 szám. Léván.

Kiadó üzlethelyiségek

Léva város kellő közepén, legforgalmasabb helyen. — Bővebbet WEISZ MIKSA mészárosnál, Léván, Városház köz 1. szám.

Eladó ház és telkek.

Kálnai u. 15. sz. ház; Percz utcában 8 háztelek és a Kereszthegyen 1/2 hold 6 éves oltvány szőlő eladó. Bővebbet: Kálnai u. 15. alatt.

Táncitanítási értesítés!

Léva város és vidéke nagyrabecsült közönségét tisztelettel értesítem, hogy 1914. évi július hó 1-én a Városi szálló színháztermében

tánckurzust nyitok.

Remélve, hogy 10 évi Léván való működésem után a n. é. közönség bizalmát és pártfogását ezidén is elnyerem.

Beiratkozások és előjegyzéseket szíveségtől Schultz papírkereskedése fogad el. Junius 25-től személyesen a tánciskola irodájában.

Felnőtt, gyermek és diákcsoportok! Különórák!

Minden csoportban One Step, Tangó és Furlana tanítása! Családok által összeállított zártkörű csoportok tanítását elvállalom! ..

Szíves pártfogást kér

KREUTZ GYULA

ő osasz. és királyi fensége Erzsébet hercegnő volt táncitanítója.

Több fővárosi leányiskola és az Esztergomi érseki felső leánynevelő rendes tanítára. .. Főv. tanintézet: VIII. Baross-utca 59. szám.

== Kölcsonkönyvtár ==
NYITRAI és TÁRSA R. T.
könyvkereskedésében LÉVÁN

Valóban

"Zorgyubín"

segít a
nagyszerű és
utólérhetetlen
Rovar
ölő

„Vásárolják csak üvegekben“.

K a p h a t ó

Léván:

Engel József és fia
Kern Testvérek
Knapp Ignác
Pollák Kálmán
Heksch Il'és
Kertész Lajos
Singer Izidor

Ipolyságon:

Dombo K. u. Brack I.
Berczeller M.
Ivots Andor
Csóka József
Weinberger Mór

Ujbányán:

Czervinka M.
Heinrich Ede

Verebélyen:

Czirok István
Erdei József

Pollák Zsigmond
Rosenzweig Bertalan

Zsarnócán:

Fűszek Győző
Veichher Izidor

Igyék naponta 1—2 palack

Szent István

dupla maláta sört,

mert ez a legelső, a valódi!!

A söriparban korszakot alkotó a

Kőbányai Polgári Sörfőzde

ezen világhírű söre, melyet ma minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb tündő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség, étvágyhiány, vérszegénység, álmatlanság, tüdő és gyomor-bajoknál. Igen ajánlható lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlják: Dr. Korányi, Dr. Angyán, Dr. Herczel tanár urak Budapesten, Glax tanár ur Abáziában és számos más szaktekintély.

LÉVAI főraktár:

Szenessy, Tonhaiser és Tsa. cégnél.

Kapható minden jobb kávéházban, fűszer és csemegeüzletben.

Ma moziba megyünk!

Az APOLLO mozgósínház
műsora érdekes.

„CLUB“ cigarettapapíros

csak az itten látható
jelvényekkel valódi.

Minden könyvecske 100 lap.

!! Utánzatoktól óvakodjunk !!

Ház eladás.

Léván, Bati-utca 24.
számu ház eladó.

Bővebbet ott a házbán.

HARRY Leather Polish

Az úri világ cipőtisztító szere!
Kapható 60 fil. és 1 kor. dobozokban.

LÉVA Kovács Sándor cipőkereskedés.

Nagybani székhelyi telep:

Reiter és Társa Budapest VII

Költözködést

helyben és vidéken
legjutányosabban elvállal

SPITZ ARMIN

szállító

LÉVA, Szepessy-utca 22.

Május 1-től Honvéd-utca 8.

PREMIER

Világcikkek!

Képes árjegyzék ingyen.

Képviseli: Róth K. Léva.

Jugyon
ADUNK
HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS
BETŐRÉSMENTES, ÚJ PANCELL

TAKARÉKPERSELYT
BÁRKINEK

Tijon
PESTMEGYEI
TAKARÉKPÉNZTÁR P.T.
BUDAPEST, IV. Kötő utca 33

TAVASZI VÁSÁR!

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmatáru- és vasnagyszerkedésében

Alapított 1881.

LÉVÁN.

Telefon szám 14.

Legjobb fűszer- és csemegeáruk.

Naponta friss felvágottak.

Főtt prágai sonka, teavaj.

Legjobb minőségű kávék.

„Gloria“ pörkölt kávé különlegesség.

Csemegebor, likőr, cognac, pezsgő stb.

Virág-, konyhakerti- valamint mezőgazdasági magvak.

Vasárak és konyhafelszerelési cikkek.

Valódi nikkell, alumínium, sphinx, zománcozott lemez és öntöttvas
konyhaedények, modern háztartási cikkek. Villamos főzőedények,
torralók és vasalók.

GAZDASÁGI CIKKEK:

Ásó, kapa, lapát, csákány, acélvilla, fűrés, ojtókés, metszőolló,
ágfűrés, tömlő, szivattyu, vízmentes ponyva, gépszij gyári áron.

Összes kerti-, mezőgazdasági, méhészeti-
és tejgazdasági szerszámok. — — —

Építési anyagok: cement, gipsz, mennyezet nád, vasgerendák, horga-
nyozott sodronyfórat kerítés nagy raktára. — —

Szuperfoszfát lerakat.

A KÖZSÉGI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokat vasal

Léva

Klapka-utca 22.